

Отже, формуванню В. Будзиновського як особистості та його національно-патріотичних і політичних поглядів слугувало навчання з його своєрідною внутрішньою атмосферою і глибокими народними традиціями, а також знайомство з творчістю визначних українців, які жили і творили в той час. В цей період відбувалося становлення його суспільно-політичних поглядів, утвердження громадянської позиції, що остаточно сформувалася у 1890 р., коли В. Будзиновський стає одним із співзасновників Русько-української радикальної партії.

Список використаних джерел

1. Мельничук Б. Доля Вячеслава Будзиновського / Б. Мельничук // В. Будзиновський. Наші гетьмани. – Тернопіль, 1990. – С. 3 – 6.
2. Ханас В. Найрадикальніший серед руських радикалів/ В. Ханас // Селянська доля. – 30 січня 1993. – С.5.
3. Весна Х. Співець козацької слави / Х. Весна // Вільне життя. – 11 квітня 1991.
4. Прокопів І. Вячеслав Будзиновський (30.I.1868–14.II.1935) – публіцист і письменник / І. Прокопів // Український календар. – 1968. – Варшава, 1968. – С.166–167.
5. Гаврилишин В. Будзиновський повертається... / В. Гаврилишин // Калейдоскоп. – 20 лютого 1993. – С. 8.
6. Кривецький І. З секретів польської політики у Галичині 60–70 рр. м. ст. / І. Кривецький // Літературно-науковий вісник. – 1911. – Т. 55. – С. 22.
7. Державний архів Тернопільської області, ф. 487, оп. 1, спр.280, арк. 269.
8. Чернопиский М. "Сей чоловік на муки піде, а не зрадить..." / М. Чернопиский // Західна Україна. – № 22. – 23–29 травня 1993.
9. Тернопільський Енциклопедичний Словник [Передмова Геннадія Яворського]. – Тернопіль: ВАТ ТВПК "Збруч", 2004. – Т. 1. А – Й. – 696 с.
10. Ханас В. Перший голос за незалежність / В. Ханас // Подільське слово. – 30 січня 1993. – С. 4.
11. Франко І. Українсько-руська (малоруська література) / І. Франко // Зібрання творів: В 50 т. – К.: Наукова думка, 1984. – Т. 41. – С. 87.
12. Центральний державний історичний архів України у м. Львові, ф. 663, оп. 2, спр. 72. арк. 174.
13. Медведик П. І фольклор, і музика, і театр / П. Медведик // Русалка Дністрова. – № 18. – жовтень 1993.
14. Левицький К. Українські політики Галичини. – Тернопіль, 1996. – С.83-85.

Андрій Цаль

ФОРМИРОВАНИЕ МИРОВОЗЗРЕНИЯ ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО

В статтє проанализировано становление мировоззрения Вячеслава Будзиновского. Определены основные факторы, которые влияли на формирование его общественных и политических взглядов.

Ключевые слова: мировоззрение, политические взгляды, В. Будзиновский, М. Драгоманов, И. Франко.

Andriy Tsal

THE FORMATION OF POLITICAL VIEWS OF VYACHESLAV BUDZYNOVSKY

The article analyzes the worldview of Vyacheslav Budzynovsky. Determined the main factors that influenced on formation of his social and political views.

Key words: philosophy, political views, V. Budzynovsky, M. Drahomanov, I. Franko.

УДК 94(477)

Мар'яна Полич

УЧАСТЬ ЛОНГИНА ЦЕГЕЛЬСЬКОГО У ГРОМАДСЬКОМУ І ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ КІНЦЯ ХІХ – 20-Х РР. ХХ СТ.

У статті проаналізовано громадсько-політичну діяльність відомого політика, юриста, дипломата Лонгина Цегельського на тлі суспільних процесів у Східній Галичині. Охарактеризовано його місце у національному русі в кінці ХІХ – 20-х рр. ХХ ст., висвітлено державотворчу діяльність в Українській Національній Раді та уряді ЗУНР.

Ключові слова: Лонгин Цегельський, громадське життя, політичне життя, Східна Галичина, національний рух.

Здобуття Україною незалежності і розвиток національної історичної науки дали можливість звернутися до вивчення громадської та політичної діяльності осіб, котрі були організаторами і безпосередніми учасниками боротьби за національну державу. Питання персоніфікації історії, дослідження життєвого шляху, діяльності та творчої спадщини визначних національних діячів є одним із важливих завдань сучасної історичної науки. Увагу науковців привертають передусім імена тих осіб, діяльність яких у радянський період фальшувалася або ж вилучалася з наукового обігу.

До цієї когорти діячів належить ім'я та творча спадщина Лонгина Цегельського. На жаль, в історичній науці відсутні спеціальні дослідження з цієї тематики, а існуючі не висвітлюють у повному обсязі його життя та діяльність. Тому виникла потреба провести об'єктивне та науково виважене дослідження громадської та політичної діяльності Лонгина Цегельського у Східній Галичині, показати доцільність використання його прикладу на сучасному етапі національно-державної розбудови незалежної України.

Виходячи з наукового, теоретичного та практичного значення проблеми, враховуючи недостатній рівень її наукової розробки, спираючись на історіографічний доробок попередників, а також на виявлені джерельні матеріали, ми поставили за мету дослідити участь Лонгина Цегельського у громадському і політичному житті Східної Галичини кінця XIX – 20-х рр. XX ст.

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення наступних завдань: формування та еволюцію суспільно-політичних поглядів Л. Цегельського на тлі соціально-економічного та політичного розвитку краю у кінці XIX – на початку XX ст.; місце і роль Л. Цегельського у суспільно-політичному житті регіону, його взаємини з тодішніми політичними діячами та організаціями; участь Л. Цегельського в соціальному та національному русі окресленого періоду, у державотворчих процесах 1917–1921 рр.

Постать Лонгина Цегельського, без сумніву, належить до найвизначніших українських діячів кінця XIX – початку XX ст. Його дипломатична та громадсько-політична діяльність припала на час піднесення національного руху початку XX ст., Першої світової війни й Української революції 1917–1921 рр. Він завжди знаходився в епіцентрі українського громадського й політичного життя, виступав як активний учасник подій, нерідко особисто впливав на їхній перебіг.

Ґрунтовних публікацій, присвячених дослідженню політичних поглядів та ідеалів Л. Цегельського, немає. Винятком є праця С. Кордуби, який у передмові до першого видання книги Л. Цегельського "Від легенд до правди" подає об'єктивну характеристику ролі вченого у політичному житті Східної Галичини першої чверті XX ст. [1]. Позитивні оцінки діяльності Л. Цегельського як політика та журналіста подано у наукових дослідженнях І. Лисяка-Рудницького [2]. Н. Полонської-Василенко [3]. С. Ріпецького [4], В. Вериги [5] та інших дослідників української діаспори.

За роки незалежності світ побачили видання українських вчених, у яких висвітлено загальну генезу української політичної думки. Втім, у більшості наукових публікацій Л. Цегельського згадують, переважно, поряд з іншими тогочасними діячами лише в контексті його участі в національно-визвольних змаганнях. До сьогодні немає праць українських вчених, присвячених висвітленню суспільно-політичних поглядів Л. Цегельського, дослідженню його науково-теоретичної спадщини.

Лонгин Михайлович Цегельський народився 29 серпня 1875 р. в містечку Камінка-Струмилова (тепер Кам'янка-Бузька на Львівщині). Був нащадком давніх священицьких родів Цегельських і Дзеровичів, відомих своїм патріотизмом і жертовністю для українського народу й Української Церкви.

Початкову освіту він здобув у Камінці. Потім навчався в Першій державній академічній гімназії у м. Львові, після закінчення якої вступив на юридичний факультет Львівського університету. У 1898 році його скерували до Відня на правничо-адміністративну практику при Міністерстві закордонних справ, звідки незабаром делегували на рік до австрійського посольства у Стокгольмі. Після повернення до Львова Л. Цегельський здобуває докторський ступінь із міжнародного права, що стало йому у пригоді під час дипломатичної роботи в ЗУНР [6, с. 1031–1032].

Становлення Л. Цегельського як громадсько-політичного діяча відбувалось у складних і суперечливих умовах перебування Східної Галичини у складі Австро-Угорщини, і, зокрема, колонізаційної політики польської крайової влади.

Ще в студентські роки організаторські здібності, ґрунтовні знання та патріотичні почуття ввели Л. Цегельського в середовище найбільш активних молодих діячів, і він завжди намагався брати активну участь в різних акціях. Так, 1896 р. у складі австрійської делегації побував на студентському конгресі в Англії. Задля поширення національних ідей Л. Цегельський включився в процес творення студентських товариств. Він був членом нелегального проводу організації "Молода Україна". Значною мірою саме він посприяв злуці "Ватри" та "Академічного братства" у єдине студентське товариство, що отримало назву "Академічна громада" та відіграло значну роль у житті українських студентів.

У 1899 р. Л. Цегельський виступив організатором з'їзду українських студентів у Львові, на якому виступив з доповіддю політичного змісту. Свою промову він розпочав словами: "Русько-Український народ!" [7, с. 42]. Таким зверненням він завжди розпочинав свої промови перед галицькою громадськістю. На підставі його доповіді схвалено дві найважливіші постанови: вимогу до австрійського уряду про заснування українського університету у Львові і документ про змагання до

створення Української суверенної соборної держави. На студентському віці у Львові 14 липня 1900 р. Л. Цегельський виступив з доповіддю, у якій основною метою українців проголосив незалежність українського народу і закликав до соборного єднання галицьких і російських українців [8, с. 55]. Це був один із перших привселюдних закликів, скерованих на популяризацію ідеї української державності, на здобуття політичної і духовної незалежності. У цьому важлива заслуга Л. Цегельського.

Молодий політик Л. Цегельський став одним з основних організаторів селянських страйків 1902 р. проти польських землевласників у Східній Галичині; активним учасником боротьби за ухвалення нового виборчого закону на основі загального, безпосереднього, рівного й таємного виборчого права, замість застарілої куріальної системи. Ключовою проблемою виборчого закону для галицьких політиків був кількісний розподіл мандатів між поляками й українцями в парламенті. Обговорення проекту виборчої реформи супроводжувалося у Східній Галичині виступами з боку українців. Основними формами боротьби стали масовий легальний вічевий рух, виступи і заяви українських депутатів у парламенті та сеймі, публікації у пресі.

Л. Цегельський був блискучим оратором, розповсюджувачем підпільної літератури. Як редактор і один з найкращих українських публіцистів свого часу працював у різні роки в провідних українських часописах: "Молода Україна", "Свобода", "Діло", "Літературно-Науковий вісник". Був членом НТШ у Львові.

Важливою складовою життя Л. Цегельського була боротьба за український університет у Львові та за українську народну школу загалом. Він був серед тих громадсько-політичних діячів, які гуртували молодь у сокільсько-січових спортивно-мілітарних формуваннях [9, с. 309–312].

В особі Л. Цегельського успішно поєднувався талант юриста, письменника, публіциста і дипломата, який проводив активну парламентську діяльність. Він стає членом Української національно-демократичної партії (УНДП) й досить швидко просувається на вищі щаблі партійної ієрархії. Про його політичний авторитет та впливовість свідчить те, що він у 1908 р. стає депутатом до австрійського парламенту та залишається ним до розпаду Австро-Угорської імперії. З 1911 р. обіймає посаду секретаря австрійського парламенту. Окрім того, він був членом комісії з закордонних справ, тому нерідко виїжджав за дорученням в інші країни з дипломатичними місіями. Доречно згадати, що у 1914 році спільно із С. Бараном у складі австро-угорської дипломатичної місії побував на Балканському півострові (зокрема в Софії), а також у Стамбулі, Бухаресті. Також брав участь у дипломатичних поїздках у Берлін і Стокгольм [7, с. 43].

Будучи депутатом австрійського парламенту й одночасно Галицького сейму, Л. Цегельський zorganizовував Всеслов'янський з'їзд депутатів у 1913 році. Ініціаторами заходу були чеські політики, з якими Л. Цегельський мав добрі стосунки. На з'їзді йшлося про реформу устрою Австро-Угорської імперії, про надання більших прав слов'янським народам [10].

Л. Цегельський був активним учасником підготовки проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). 1 листопада 1918 р. увійшло в історію як визначна дата для населення західноукраїнських земель. Розпочався, за словами Л. Цегельського, новий, бажаний і водночас несподіваний етап у житті Східної Галичини та тієї порівняно незначної групи політичних діячів, які безпосередньо готували захоплення влади у Львові й на усіх землях цього невеликого краю із п'ятимільйонним населенням. Як свідчить Л. Цегельський, за десятки років політичної боротьби, страйків, заворушень, виборів і демонстрацій він був твердо переконаний в успішному проголошенні та утвердженні Української державності: "Віра і довіра освідомлених мас до нашої організації, до її лідерів були великі. Мені був добре відомий запал, патріотизм, готовність до посвяти наших старшин, розісланих по краю на місця чи розкинутих по казармах і залагах, у містах. У тому я був певен, що цієї ночі – приснопам'ятної ночі – край буде наш" [11, с. 45–46].

Події 1 листопада 1918 р. в науковій літературі та мемуаристиці часто характеризуються термінами "першолистопадовий зрив" або першолистопадовий переворот. Стосовно цих подій Л. Цегельський вживав поняття "зрив" для окреслення бойових дій польських повстанців, а 1 листопада називав "першолистопадним переворотом", "чином".

На думку українських істориків, терміни "зрив" чи "переворот" щодо висвітлення подій, які розглядаємо, є невдалими. Справді, ні у Львові, ні в інших містах Східної Галичини жодного перевороту не відбулося, підкреслював львівський історик Я. Дашкевич: "Галичина входила на правах королівства (тому у Львові була резиденція намісника австрійського цісаря) до складу Австро-Угорської монархії. Монархія прогнала війну з Антантою і вже у жовтні 1918 р. перебувала у стадії політичного колапсу, а частково й хаосу" [12, с. 357].

У Львові за ініціативи Української парламентарної репрезентації 18–19 жовтня 1918 р. відбулося зібрання Української Конституанти, в роботі якої взяли участь депутати до австро-угорського парламенту, Галицького та Буковинського сеймів, декілька єпископів й по три делегати

від політичних партій. Із Закарпаття отримали письмове повідомлення про солідарність з роботою та рішеннями Конституанти.

Автором декларації та маніфесту, ухвалених Конституантою, був Л. Цегельський. Проголошення української державності 19 жовтня 1918 р., за його словами, стало першим українським державно-правовим актом у Галичині, а 1 листопада 1918 р. – лише втіленням цього акту в життя. У дні підготовки до проголошення української державності у Східній Галичині особливо виразно проявилися організаторські здібності й політична зрілість Л. Цегельського, про що свідчать тогочасні записи у щоденнику його дружини Ольги [13, с. 371–374].

Напередодні і в перший день після проголошення ЗУНР у Східній Галичині почалося формування нового уряду – державного секретаріату. Головою (президентом) першого урядового кабінету обрано К. Левицького, державним секретарем внутрішніх справ – Л. Цегельського, фінансових справ – К. Левицького (тимчасово), зовнішніх справ – В. Панейка, військових справ – Д. Вітовського, юстиції – С. Голубовича, земельних справ – С. Барана, торгівлі і промислу – Я. Литвиновича, шляхів – І. Мирона, пошти і телеграфу – О. Пісецького, освіти – С. Смаль-Стоцького, праці та суспільної опіки – А. Чернецького, суспільного здоров'я – І. Куровця, віросповідання – О. Барвінського, публічних робіт – І. Макуха. Більшість членів кабінету – члени національно-демократичної партії, інші представляли радикальну, соціал-демократичну, християнсько-суспільну партії, а троє були безпартійними. 10 листопада 1918 р. члени нового уряду склали присягу [14, с. 63].

Державний секретар внутрішніх справ, яким став Л. Цегельський, і відповідно секретаріат мали широкі повноваження. У його обов'язки, окрім охорони громадського порядку, входила організація адміністративного апарату у Львові та на місцях. Помічником і заступником держсекретаря, за поданням Л. Цегельського, УНРада затвердила Р. Перфецького, адвоката й депутата сейму. Йому було доручено забезпечувати внутрішню роботу секретаріату. Сам же Л. Цегельський здійснював організацію місцевих адміністрацій. Насамперед були обрані або призначені комісари замість колишніх старост у повітах, розпочалося також формування народної міліції, продовольчих відділів, проводився запис добровольців до українського війська [15, с. 155–157].

Паралельно Л. Цегельський здійснював роботу із вдосконалення діяльності державного апарату влади. По-перше, 15 листопада 1918 р. за поданням Секретаріату внутрішніх справ, ухвалено закон "Про доповнення складу Української Національної Ради відпоручниками повітових і міських організацій" [14, с. 63]. Він встановлював квоту, згідно з якою належало дообрати 70 депутатів. По-друге, 16 листопада УНРада схвалила один з найважливіших актів – "Закон про тимчасову адміністрацію областей Західно-Української Народної Республіки" [15, с. 71], який, на думку багатьох дослідників, мав конституційне значення. Згідно з цим законом, на території ЗУНР залишалося функціонувати австрійське законодавство, за умови, що воно не суперечило інтересам Української держави. Усі адміністративні органи на території ЗУНР підпорядковувалися Державному Секретаріату. Передбачалися й інші заходи, що стосувалися роботи державного апарату, місцевого самоврядування, судів, пошти, телеграфу, залізниці тощо.

У цьому контексті значне зацікавлення викликає особиста позиція Л. Цегельського у підходах до багатьох аспектів державного будівництва. Дослідження діяльності Л. Цегельського підтверджує те, що він дотримувався у роботі поміркованих поглядів, керувався правом і сповідував толерантність у ставленні навіть до ворогів. Безумовно, це не завжди подобалося радикально налаштованим діячам. Судячи зі спогадів Л. Цегельського, він неодноразово конфліктував з М. Лозинським, Д. Вітовським та деякими іншими своїми колегами при розв'язанні низку проблем [11, с. 42–43].

Слід зауважити, що діяльність Л. Цегельського у цей час не обумовлювалася лише участю в організації проголошення та здобуття влади на західноукраїнських землях чи роботою на посаді Державного секретаря ЗУНР з його широким спектром функцій та обов'язків. Л. Цегельському судилося закласти основи української дипломатії, бути співтворцем Акту Злуки, працювати у відомствах іноземних справ ЗУНР та УНР, а згодом – реалізувати низку міжнародних акцій молодій державі, виконувати дипломатичну місію уряду ЗУНР у США.

Опинившись у скрутній ситуації після втрати м. Львова, Українська Національна Рада та Державний Секретаріат, які перебували на той час у Тернополі, вирішили негайно вислати місію на Велику Україну для налагодження тісних контактів та отримання негайної фінансової й військової допомоги. Йшлося, насамперед, про штабних офіцерів, гармати, боєприпаси тощо. Очолити місію доручили Л. Цегельському, оскільки він мав досвід виконання дипломатичних доручень, добрі стосунки як із гетьманом й членами гетьманської влади, так і з представниками Директорії Української Народної Республіки (УНР) – з В. Винниченком і С. Петлюрою. Як зазначав Л. Цегельський у спогадах, для цього він був "достатньо дипломатичний і здатний до швидких рішень, а також доброї стилізації угод" [14, с. 115].

Ця нелегка поїздка ще раз переконала звичних до порядку галичан у тому, якою страшною і руйнівною є "анархічна стихія революційного трудового народу", завершилася зустріччю із керівництвом Директорії УНР, що якраз розпочала повстання проти Гетьманату.

І хоча Л. Цегельський з підозрою та недовірою поставився до Директорії, яка, на його думку, не була легітимною, адже "становила собою об'єднання тільки соціалістів, метою якого було повалення гетьмана та створення соціалістичної республіки", вести переговори довелося саме з цією владою. Більшість правих політиків Галичини, а серед них і Л. Цегельського, аж ніяк не влаштовувала соціалістична орієнтація частини провідників УНР і навіть їх готовність прийняти радянську платформу, правда, як вони говорили, не московську, а українську. Вихованих у легітимному дусі галичан лякала анархія, руйнівний революційний деспотизм й отаманщина – жахіття, які переконливо описав Л. Цегельський у своїх мемуарах [11, с. 336].

Після бурхливих переговорів представники Директорії УНР в особі В. Винниченка, О. Андрієвського та інших погодилися з пропозицією галицької делегації розпочати підготовку до злуки обох українських держав та надати допомогу галицьким військам під Львовом. При цьому Л. Цегельський наполягав на галицькій автономії.

1 грудня 1918 р. підписана підготовлена Л. Цегельським і прийнята майже без застережень попередня угода, відома як Фастівська [16, с. 67]. Незважаючи на складнощі суспільно-політичного розвитку, листок зі шкільного зошита, на якому Л. Цегельським були виписані основні положення "Злуки" українських земель збереглися до нашого часу у Центральному державному історичному архіву в м. Львові у фонді "Осип Назарук" [17, арк. 209].

Досить вагоме значення мала активна участь Л. Цегельського у проголошенні Акта Злуки. Він у складі репрезентативної делегації з 65-ти осіб і відповідної охорони спеціальним поїздом вирушив з Тернополя до Києва. Делегацію очолив перший віце-президент УНРади Ю. Бачинський, а до її складу, окрім Л. Цегельського, входили такі відомі політичні діячі того часу, як Д. Вітовський, С. Вітик, Р. Перфецький, В. Стефаник, І. Мирон, О. Бурачинський. 22 січня 1919 р. на Софіївському майдані в Києві в урочистій обстановці було офіційно проголошено Акт Злуки. Під час церемонії Лонгин Цегельський виступив першим, зачитав текст ухвали УНРади від 3 січня 1919 р. і передав його голові Директорії УНР В. Винниченкові [18, арк. 2].

У проголошенні Акту Злуки з ініціативи провідних галицьких і наддніпрянських політиків чи не найвагомішою, якщо йдеться про політичну акцію, була роль Л. Цегельського. Це був найпомітніший аспект його державницьких, у тому числі й дипломатичних зусиль.

Після проголошення Злуки українських земель Л. Цегельський став одночасно заступником міністра закордонних справ УНР у Києві, або "товаришем міністра закордонних справ", міністром був Володимир Чехівський. Призначення на цю посаду було хіба теоретичним, бо якогось фактичного об'єднання урядів УНР і ЗУНР так і не відбулося. Та й невдовзі Київ захопили більшовики. Згідно з його власними свідченнями, цю посаду він формально обіймав упродовж 23 січня – 3 лютого 1919 р., коли Директорія змушена була покинути Київ [11, с. 251].

У цей час Л. Цегельському випала ще одна нелегка місія – евакуація галицької делегації з обложеного Києва. Крім того, на нього, як заступника міністра, поклали обов'язки закриття Міністерства закордонних справ. Та найважчим було відчуття втрати Української державності. "Падіння Директорії, – пізніше напише Л. Цегельський у спогадах, – було початком кінця Української держави. Вся героїчна боротьба опісля, всі зусилля Січових стрільців, Петлюри, Галицької армії. Армії УНР і т. д. від весни 1919 р. аж до боїв під Замостям у час наступу Будьоного і Тухачевського на Львів-Варшаву (1920 р.) – це лиш безуспішні намагання повернути втрачене у результаті історичного промаху т. зв. української демократії з листопада 1918 р." [11, с. 279].

Л. Цегельському вдалося без втрат вивезти з Києва і доставити у Східну Галичину делегацію галичан разом із охороною, а також ті українські родини, які не захотіли залишатися в окупованій столиці. Це було останнім офіційним дорученням уряду Директорії УНР [19, с. 140–141].

Завдяки своїм знанням іноземних мов і досвіду дипломатичної діяльності Л. Цегельський очолював переговори з усіма закордонними представниками. Однією з найважливіших була місія від Паризької конференції, керована французьким генералом – Юзефом Бартелемі. Але ці перемовини не увінчались успіхом, оскільки Національна Рада не погодилася на умови перемир'я, запропоновані генералом Ю. Бартелемі. Л. Цегельський, який вважав за потрібне прийняти умови, які б забезпечили суверенітет хоч якоїсь території та дали б визнання держав Антанти, виступив із різкою критикою уряду ЗУНР і 13 лютого 1919 р. подав у відставку.

У липні 1919 року Л. Цегельський за дорученням керівника уряду ЗУНР Євгена Петрушевича виїжджає з дипломатичною місією до США. Упродовж 1920–1921 рр. він представляв уряд ЗУНР у Вашингтоні. У 1923 році, у зв'язку з ухвалою Ради Амбасадорів про приєднання Східної Галичини до Польщі, дипломатична місія Л. Цегельського закінчилася. Однак, на батьківщину, він так і не

повернувся. Л. Цегельський бачив своє життя лише в суверенній Українській державі, а повертатися було нікуди. Відтак видатний український політик і дипломат залишився в Америці [7, с. 44].

Отже, Л. Цегельський перебував у епіцентрі подій, що спричинилися до формування національної ідеї в добу визвольної боротьби українського народу. Громадська і політична діяльність відомого українського політика, юриста і дипломата посідала належне місце у тогочасних суспільно-політичних і національно-визвольних змаганнях.

Список використаних джерел

1. Кордуба С. Передмова до першого видання Л. Цегельського "Від легенд до правди" / Кордуба С. – Нью-Йорк: Булава, 1950. – С. 3–12.
2. Лисяк-Рудницький І. Історичні есе / Іван Лисяк-Рудницький. – К.: Основи, 1994. – Т. 2. – 573 с.
3. Полонська-Василенко Н. Історія України. Т. 2. / Наталія Дмитрівна Полонська-Василенко. – К.: Либідь, 1995. – 606 с.
4. Ріпецький С. Українське січове стрілецтво: визвольна ідея і збройний чин / Степан Ріпецький. – Нью-Йорк: Червона Калина, 1956. – 113 с.
5. Верига В. Визвольні змагання в Україні 1914–1923 рр. Т. 1. / Василь Верига. – Жовква: Місіонер, 1998. – 524 с.; Верига В. Визвольні змагання в Україні 1914–1923 рр. Т. 1. / Василь Верига. – Жовква: Місіонер, 1998. – 502 с.
6. Довідник з історії України. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
7. Здоровега М. Лонгин Цегельський біля витоків української дипломатії / М.Здоровега // Всеукраїнський науковий журнал "Мандрівець". – 2009. – № 2. – С. 42–44.
8. Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ ст: нариси політичної історії / Т. Гунчак. – К.: Либідь, 1993. – 288 с.
9. Західно-Українська Народна Республіка. 1918–1923. Уряди. Постаті / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. – Львів, 2009. – 350 с.
10. Купчик В. Лонгин Цегельський – речник Української Держави / В. Купчик // Шлях Перемоги. – 2-8 серпня 2001 р.; Купчик В. Лонгин Цегельський – речник Української держави [Електронний ресурс] / Володимир Купчик. – Режим доступу по статті: http://postup.brama.com/010828/130_8_1.html.
11. Цегельський Л. Від легенд до правди. Спомини про події в Україні зв'язані з Першим листопадом 1918 р. / Лонгин Цегельський. – Львів: Свічадо, 2003. – 336 с.
12. Дашкевич Я. Західно-Українська Народна Республіка: позитивний і негативний досвід / Я. Дашкевич // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Львів, 2000. – Вип. 6. – С. 355–359.
13. Цегельський Ю.-М. Зага роду Цегельських і розповідь про Камінку Струмилову / Юрій-Михайло Цегельський. – Ellicott City: Смолоскип, 1992. – 787 с.
14. Макарчук С. Українська Республіка Галичан: нариси про ЗУНР / Степан Макарчук. – Львів: Світ, 1997. – 192 с.
15. Тищик Б. Й. Західноукраїнська Народна Республіка (1918–1923). Історія держави і права. / Тищик Б. Й. – Львів: Тріада плюс, 2004. – 392 с.
16. Лозинський М. Галичина в рр. 1918–1920 / Лозинський М. – Нью-Йорк: Червона Калина, 1970. – 228 с.
17. Центральний державний історичний архів, м. Львів, ф. 359, оп. 1, спр. 7, арк. 209.
18. Центральний державний архів вищих органів влади і управління України, ф. 1065, оп. 1, спр. 178, арк. 2.
19. Здоровега М. В. Суспільно-політичні погляди Лонгина Цегельського: дис. ... канд. політ. наук: 23.00.01 / М.В. Здоровега. – Львів, 2010. – 192 арк.

Марьяна Полич

УЧАСТИЕ ЛОНГИНА ЦЕГЕЛЬСКОГО В ОБЩЕСТВЕННОЙ И ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЖИЗНИ ВОСТОЧНОЙ ГАЛИЦИИ КОНЦА XIX – 20-Х ГГ. XX СТ.

В статье проанализировано общественно-политическую деятельность известного политика, юриста, дипломата Лонгина Цегельского на фоне общественных процессов в Восточной Галиции. Охарактеризованы его место в национальном движении в конце XIX – 20-х гг. XX в., освещено государственную деятельность в Украинской Национальной Раде и правительстве ЗУНР.

Ключевые слова: Лонгин Цегельский, общественная жизнь, политическая жизнь, Восточная Галиция, национальное движение.

Maryana Polych

TAKING PART INTO PUBLIC AND POLITICAL ACTIVITY OF EASTERN GALICIA AT THE END OF XIX CENTURY – TO THE BEGINNING OF 20'S XX CENTURY BY LONGIN CEGEL'SKIY

In this article is showed public and political activity by Longin Cegel'skiy who is known as politician, lawyer and diplomat, on a background of public processes in Western Ukraine. It is described his place in national motion of Galicia at the beginning of the XX century, reflected his state creative activity in Ukrainian National Government and Government of ZUNR.

Key words: Longin Cegel'skiy, public life, political life, Eastern Galicia, a national movement.